

היועץ המשפטי לממשלה נגד בן ציון בן יוסף אליעזר דוד

בבית-המשפט העליון בירושלים
[11.9.58]

לפני הנשיא (אולשן), מ"מ הנשיא (חשין), והשופט זילברג

א

חוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957 [סה"ח 233, ע' 148], סעיפים 9, 9 (א) (2), 9 (א) — פקודת החוק הפלילי, 1936 [תוס"א 652, ע' 263], סעיפים 258, 235 (א), 157 — חוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955 [סה"ח 187, ע' 121], סעיפים 6, 6 (ב), 6 (ג), 6 (א), 17 (ב) — תקנות בתי-המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), תשי"ז-1957 [קה"ת 731, ע' 1902], תקנה 10.

ב

בקשת היועץ המשפטי לקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, מאחר והורשע בינתיים אדם אחר בכיצוע אותה העבירה ומהנסיבות שנתגלו במשפטו נראה כי הנאשם שלפנינו לא ביצע אותה, אם כי הודה בכך בזמנו.

ג

דמיון בסוג הדם של הילדה קרבן הפשע וזה שבכתמי הדם שעל בגדי הנאשם אין בו משום סתירה מכרעת להכחשת הנאשם לפני שהוא הודה, בהשפעת אחיו, במעשה העבירה — בהתחשב בנסיבות בהן ניתנה בזמנו הודאתו של הנאשם, ולאור העובדה כי הוא גם אילם וגם חולה נפש, ובהתחשב בעובדה כי בידי התביעה הכללית לא היתה כל ראיה אחרת להוכחת אשמתו, ובהתחשב בחומר הראיות על פרטי המעשה שנעשה על-ידי אדם אחר ובהצהרתו של אחי הנאשם בדבר הנסיבות בהן ניתנה הודאתו של הנאשם, בהתחשב בכל אלה, יש לראות את הענין שלפנינו כענין פלילי שנפסק בו סופית, לקבוע כי הוכחה העילה שבסעיף 9 (א) (2) לחוק בתי-המשפט הנ"ל, לזכות את הנאשם בהאשמות בהן הואשם בבית-המשפט המחוזי ולבטל את צו האישוּן שניתן נגדו.

ד

משפט חוזר במשפט פלילי שהתקיים בבית-המשפט המחוזי, תל-אביב-יפו (מ. קנת, נשיא-תורן), ב"תיק פלילי 423/56 בו נפסק סופית ביום 17.10.56, שהמשיב עשה את המעשה המהווה את שלוש העבירות לפי סעיפים 258, 235 (א) ו-157 לפקודת החוק הפלילי, 1936, המיוחסים לו בכתב-האישום וניתן צו אישפוּן בבית-החולים לפי סעיף 6 (ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955. המשיב זוכה מהאשמה וצו האישפוּן בוטל.

ו

פסק-דין

הנשיא (אולשן): זהו משפט חוזר לאחר הוראת נשיא בית-המשפט העליון שיקויים משפט חוזר ולאחר החלטתו שהמשפט החוזר יקויים על-ידי בית-המשפט העליון — בהתאם לסעיף 9 לחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957. הבקשה לעריכת משפט חוזר הוגשה על-ידי היועץ המשפטי. העובדות הצריכות לענין הן:

ז

מסקידין, כרך יב, חשי"ח/תשי"ס-1958

הנשיא (אולשן)

ביום 17.10.56 הובא בן ציון בן יוסף אליעזר דוד לבית-המשפט המחוזי, תל-אביב-יפו, והואשם בשלוש עבירות לפי הסעיפים 258, 235 (א) ו-157 לפקודת החוק הפלילי, 1936. לאחר שהוקרא לפניו כתב-האישום והוא הכחיש את ההאשמות המיוחסות לו, ביקש בא-כוח היועץ המשפטי לנהוג בנאשם בהתאם לסעיף 6 לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955.

א בהיעתר בית-המשפט לבקשת בא-כוח היועץ המשפטי, הוגשו ראיות על כך שהנאשם ביצע את המעשה המיוחס לו, וכמו-כן שהנאשם הינו חולה נפש. בסופו של דבר מצא בית-המשפט המחוזי, כי המעשה אמנם בוצע על-ידי הנאשם, אלא, "שהיה חולה נפש בשעת ביצוע העבירות הנזכרות בכתב-אישום זה". כמו-כן שוכנע בית-המשפט כי הנאשם היה חולה נפש בזמן הדיון.

ב הנשיא-התורן המלומד (פ. קנת) שישב בדין סיים את החלטתו במלים אלה: "אין צורך שאקבע מה היתה כוונת הנאשם בשעת מעשה. קביעה זו שייכת לקביעת אשמתו של הנאשם. לכן בקווים כלליים הוכח לי שהנאשם עשה את המעשה, ועשיית הצו הנדרש היא מוצדקת. אינני קובע כמובן שהנאשם אשם או לא אשם במעשי העבירה השונים. לכן הוחלט שהנאשם יאושפו והפסיכיאטר המחוזי יקבע את מקום החזקתו".

ג ברור הדבר שהנשיא-התורן המלומד נהג לפי סעיף 6 (ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, בסעיף זה נאמר:

ד "הועמד נאשם לדין פלילי, ובית-המשפט מצא כי הנאשם עשה את מעשה העבירה שהואשם בו, אבל החליט, אם על-פי ראיות שהובאו לפניו מטעם אחד מבעלי-הדין, ואם על-פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו שלו, שמחמת היות הנאשם חולה בשעת מעשה אין הוא בר-עונשין, ועדיין הוא חולה, יצוה בית-המשפט שהנאשם יאושפו בבית-חולים."

ה אשר לראיות הנוגעות לביצוע המעשה על-ידי הנאשם: הנאשם הוא אילם, כאשר הוא נעצר נעזרה המשטרה על-ידי סמל משטרה בעל נסיון במשא-ומתן עם אילמים, כמו-כן, בסיועו של אחי הנאשם אשר השתתף בחקירה. הנאשם מסר כתשע הודעות במשטרה, בהודעות הראשונות הוא הכחיש לחלוטין את המעשה המיוחס לו (מעשה מגונה בילדה קטנה). בהודעות אחרות הוא סיפר שבאחד הלילות נדדה שנתו ממנו והוא יצא לרחוב "לנשום אויר" ונתקל בילדה קטנה ובודדה עומדת ובוכה. הוא הרים אותה כדי לעזור לה, והשתדל להיוודע על מקום מגוריה על-מנת להחזירה לשם. אלא שהילדה לא נרגעה והמשיכה בבכיותיה. היות ולא ידע מה לעשות בה, הוא שחרר אותה בהחזירו אותה למקום בו מצאה. על מכנסי הנאשם נמצאו כתמי דם. נעשתה בדיקה שהראתה דמיון בין סוג הדם שנתגלה על מכנסי הנאשם לבין סוג הדם של הילדה. עוד לפני הבדיקה הסביר הנאשם כי כתמי הדם האלה אין להם כל קשר עם הילדה הזאת, אלא שזמן קצר לפני זה הוא היה בבית אחותו ושם הילדה של אחותו נפלה ונפצעה והוא הרים אותה ומכאן כנראה כתמי הדם הללו.

הנשיא (אולשן)

כאשר תוצאות הבדיקה הנ"ל נודעו לאחי הנאשם התחיל הלה לחשוד כי אחיו הנאשם אינו מספר את האמת והתחיל להאיץ בו לתודות במעשה המיחוס לו, ואז הודה כי הכניס אצבעו לתוך "גופה של הילדה".

יש לציין שדמיון סוגי הדם אין בו משום סתירה מכרעת להסבר הנאשם לפני שהוא הודה במעשה — בהשפעתו של אחיו — מפני שאם זה דם מהילדה הרי ייתכן שכאשר הנאשם הרים אותה נטף הדם על מכנסיו, ומכאן הדמיון.

ביום 31 במאי 1958 עצרה המשטרה את רפאל בן יחיה חגאבי, אשר הודה בהרבה פשעים ובתוכם מעשי אונס שביצע בגופן של ילדות קטנות. בין מעשי האונס היה גם מעשה האונס בילדה הנדונה. הוא הצביע על המקום והדרך, בה הוציא את הילדה ממיטתה, הוא נתן תיאור מדויק של התדר כפי שהיה בליל המעשה, אף על-פי שביגתיים שונה מבנהו כליל. לדבריו זנח את הילדה בשטח לאחר המעשה שעשה בה. רפאל בן יחיה חגאבי הובא בפני בית-המשפט המחוזי, תל-אביב-יפו, ב"ת"פ 340/58, בהאשמות מרובות שונות. בשעת המשפט הוא ביקש שבית-המשפט יביא בחשבון בקביעת ענשו את מעשה האונס בילדה הנ"ל. גם בו נהג בית-המשפט לפי סעיף 6 (ב) לחוק הנ"ל.

בהתחשב בנסיבות בהן ניתנה בזמנו הודאתו של הנאשם, ולאור העובדה כי הנאשם הוא גם אילם וגם חולה נפש, ובהתחשב בעובדה כי בידי התביעה הכללית לא היתה כל ראיה אחרת להוכחת אשמתו, ובהתחשב בתיאור פרטי מעשי האונס והתדר ממנו נחטפה הילדה על-ידי רפאל חגאבי ובהתחשב עם הצהרת אחי הנאשם בדבר המסיבות בהן ניתנה ההודאה על-ידי הנאשם — בא היועץ המשפטי לידי מסקנה כי מעשה האונס לא בוצע על-ידי הנאשם, ולכן הוא מבקש מבית-המשפט הזה לקבל את המסקנה הזאת ולזכות את בן ציון בן יוסף אליעזר דוד מן האשמות. בהן הואשם ב"ת"פ 423/56 בבית-משפט מחוזי, תל-אביב-יפו, ולבטל את צו האישפוז אשר ניתן נגדו.

בסעיף 9 (א) לחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957, נאמר:

"נשיא בית-המשפט העליון או ממלא מקומו הקבוע רשאי להורות כי בית-המשפט העליון או בית-משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה אחד מאלה:

- (1) נתגלו עובדות חדשות או ראיות חדשות העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה לפני בית-המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון, ולא יכלו להיות בידי הנידון, או לא יכלו להיות ידועות לו, בשעת בירור משפטו."

הנשיא (אולשן)

נראה לנו שלפי מסיבות הענין מצוי המקרה שלפנינו במסגרת העילה שבסעיף-קטן (2) שבסעיף 9 (א) הנ"ל. השאלה היא האם בפנינו "ענין פלילי שנפסק בו סופית". (הרישא בסעיף 9 (א)).

אין ספק כי הענין הוא פלילי. השאלה היא האם יש כאן "ענין שנפסק בו סופית" לפי סעיף 6 (ג) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, "צו בית-משפט לפי סעיף-קטן (א) או לפי סעיף-קטן (ב), דינו, לענין ערעור, כדין הרשעה". מאחר ובזמנו לא הוגש ערעור בזמן הקבוע לפי החוק, הרי שהחלטה שניתנה בזמנו בבית-משפט מחוזי, תל-אביב-יפו, הקובעת כי המעשה בוצע על-ידי הנאשם ומתן צו האישפוז על סמך הקביעה הזאת נהפכה לסופית, מאחר והיא אינה נתונה עוד לערעור. ברור גם כן כי אי-אפשר להעמיד את הנאשם שנית לדין — כמו במקרה של צו אישפוז לפי סעיף 6 (א) — כפי שנקבע בסעיף 17 (ב), לכן יש לפנינו "ענין פלילי שנפסק בו סופית".

היועץ המשפטי המלומד צירף לבקשתו את כל החומר בתיק הפלילי 423/58 ובתיק הפלילי 340/58 במידה שהוא נוגע לענין הנדון, ואת ההצהרה הנ"ל של אחי הנאשם, ובהתאם לתקנה 10 לתקנות בדבר סדרי דין במשפט חוזר (קובץ תקנות 731) הגנו מחליטים בזה להיעתר לבקשת היועץ המשפטי המלומד וקובעים בזה כי הוכחה לפנינו העילה שבסעיף-קטן (2) לסעיף 9 (א) לחוק בתי-המשפט, תשי"ז-1957, והננו מוכים בזה את בן ציון בן יוסף אליעזר דוד מן האשמות בהן הואשם בתיק פלילי 423/56 בבית-המשפט המחוזי, תל-אביב-יפו, ומבטלים את צו-האישפוז שניתן נגדו.

ניתן היום, כ"ו באלול תשי"ח (11.9.1958).